

DE NOORD-BRABANDER,

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ADVERTENTIES - PRIJS

voor de Stad... f 12.

Franco per post... 14.

DIGERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel.

behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

Wij hebben het onderstaande stuk ons door een hoogst geachte hand toegezonden, aan de aandachtige lezing en rijpe overweging van al degenen die hetzelfde in handen zullen krijgen. Met de meeste graagte hebben wij voor heden onze eigene beschouwingen over deze hoogst gewichtige zaak ter zijde gelaten en voor hetzelfde eene plaats in te ruimen. Wij zijn verzekerd dat het de algemeene belangstelling ten hoogste gaande zal maken en daarom heeft onze uitgever besloten, hetzelfde afzonderlijk voor een ieder verkrijgbaar te stellen, door het in boekvorm tot een genoegzaam getal exemplaren af te drukken, hetgeen insgelijks het geval zal zijn met de volgende stukken, welke wij naar den inhoud van het onderstaande, als van dezelfde hand mogten ont-

IETS

TER BEOORDEELING VAN DE GEWELDDADIGE

UITZETTING

de Heer Herwaarden Heer

GROOFF

UIT NEDERLANDSCH INDIE.

De weinige regels, die hier onder vermeld worden beschouwd worden als voorloopige inlichtingen en aanvragingen eene zaakkundigen, ten einde het publiek in staat te stellen om een eenigzins gegrond oordeel te vormen over het besluit van Z. Exc. den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, dd. 11. Januarij 11., houdende bevel tot de gewelddadige wegvoering van den Hoogw. Vicarius Apostolicus Grooff en van de hem vergezellende priesters. De inzender behoudt zich voor, dat onderwerp, ten geschikten tijde en op passende wijze, in het breede te behandelen, zelfs met openbaarmaking van authentieke stukken, op deze zaak betrekkelijk. Nederland, Europa, de wereld zal kunnen zien, dat de Hoogw. Vicarius Apostolicus noch enige staatsverordening overtreden heeft, noch aan de verplichtingen van gehoorzaamheid en verbod tegen den vertegenwoordiger des Konings in Indie is te kort geschoten, noch zich eenige ongeoorloofde aanmatiging van geestelijke magt veroorloofd, en insgelijks gemaakt is van de materiele kracht. Voor het oogenblik vergenoege men zich met het volgende:

1. De Katholijke priesters, die in Indie het ambt van pastoor of kapelaan hekleeden, worden door het Indisch Gouvernement gesalarieerd en genieten daarenboven, inzonderheid voor hunne reizen naar de Katholijken in de buidelanden, onderscheidene tijdelijke gunsten; zij worden ten aanzien der traktementen en gunsten, zoowel als ten aan-

zien van sommige verplichtingen, het residenten ter plaatse hanner bestemming, als ambtenaren van het gouvernement beschouwd. Als zoodanigen worden zij ook door den Koning, doch niet dan op voordragt van den Hoogw. heer Procurator der Oost-Indische zending, benoemd, en wordt hun vervolgens door het Indisch Gouvernement, na overleg met het kerkelijk opperhoofd in Indie, kunne standplaats als ambtenaars aangewezen. Het kerkelijk opperhoofd -- de Vicarius Apostolicus -- geeft aan de geestelijke jurisdictie, dat is de magt om de geestelijke functien in de aangewezen standplaats te verrigten. Zoodanig, dit geheve men in het oog te houden, zijn de bestaande, rechtskracht hebbende, verordeningen.

Tot opheldering voor onkatholijken diene het volgende. Als men Katholijk Priester is, dan is men, daardoor alleen, nog niet gerechtigd tot alle priesterlijke functien: zoo wordt tot het preken de zending, tot het biechthooren de reglementen (jurisdictie, in den engeren zin), tot alle bevelingen aan anderen; als onderwerpen, bijzondere magtiging vereischt. Dit alles samen genomen wordt aangeduid door de bevoegdheid (in ruimeren zin) van geestelijke jurisdictie.

Duidelijk is het door zichzelf, en erkend door de lands Regering, dat deze geestelijke jurisdictie niet van eenige Staatsmagt, niet van den Koning kan uitgaan; dat dus de zoogenoemde civiele benoeming tot Pastoor of Onderpastoor geenerlei geestelijke magt in den benoemde voortbrengt. Duidelijk is het, daarenboven, dat de civiele benoeming, die rechtigt tot het ontvangen van traktement en onderwerpt aan de boven aangeduide verplichtingen, plaats heeft, opdat de priester, met de geestelijke jurisdictie door het kerkelijk opperhoofd voert; het herderlijk ambt, dat van den opperherder uitgaat, in het aangewezen oord waarneme. De burgerlijke benoeming zou alzoo haar doel geheel missen, en zonder eenige vrucht geschieden, wanneer zij uitgebragt werd op een priester, wien het kerkelijk opperhoofd de geestelijke jurisdictie weigerde te verleenen; zoodat de burgerlijke benoeming tot pastoor eenen priester niet pastoor maakt, maar alleen aan den priester, door het kerkelijk opperhoofd met geestelijke jurisdictie voor het aangewezen oord bekleed, den burgerlijk erkenden titel van pastoor, met de daaraan van Regeringswege gehechte wereldlijke regten en voordeelen, schenkt. De geestelijke jurisdictie is alzoo de noodzakelijke grond, de conditio sine qua non, van de burgerlijke benoeming en plaatsing.

Hier uit volgt, dat, wanneer het kerkelijk opperhoofd aan een reeds benoemen pastoor of onderpastoor de vroeger verleende geestelijke jurisdictie ontnemt -- iets wat alleen dat opperhoofd of zijn hooger in de hiërarchie doen kan -- de noodzakelijke grond voor de voortdoring der burgerlijke benoeming wegvalt, en de aldus van geestelijke jurisdictie beroofde onmogelijk pastoor of onderpastoor blijven kan. Het effect der burgerlijke benoeming houdt van zelf op, zoodra de grond, zonder welke die benoeming niet bestaanbaar is, verdwijnt.

Het geven der geestelijke jurisdictie eene zuiver geestelijke daad zijnde, zoo is ook het ontnemen dier geestelijke jurisdictie eene zuiver geestelijke daad, die niet anders dan naar kerkelijke regels, door kerkelijke magthebbers, kan verrigt, geoordeeld, bevestigd, vernietigd worden. Zoo min als een Gouverneur-Generaal, ja de Koning zelf, het kerkelijk opperhoofd noodzaken kan, om aan een

priester de geestelijke jurisdictie te geven; evenmin, om ze hem te laten behouden: hier geldt eenig en alleen geestelijke oppermagt, die slechts in kerkelijke opperhoofden, naar den hiërarchischen rang, gevonden wordt.

Deze beginselen, klaar en ontwijfelbaar voor ieder, die eenig begrip van geestelijke magt heeft, zijn ook in de Koninklijke verordeningen over dit onderwerp, uitdrukkelijk erkend of zichtbaar verondersteld, en zijn dus, voor den Gouverneur-Generaal, vertegenwoordiger, lasthebber, des Konings, regelen van handelen, wetten, waarboven hij, zonder zijn last en de hem verleende magt te buiten te gaan, zich niet kan verheffen. Hoe is het dan Z. Exc. den heer Rochussen in het hoofd kunnen komen, om de priesters, aan welke de Hoogw. Vicarius Apostolicus de geestelijke jurisdictie ontnomen had, bij hunne civiele benoeming te handhaven? Hoe, van den Vicarius te vorderen, hun de ontnomen geestelijke jurisdictie terug te geven? Hoe, zich tot regter op te werpen van de zuiver geestelijke daad der suspensie? Hoe, eindelijk, den Hoogw. heer Grooff gewelddadig weg te drijven, op grond dat Z. Hoogw. geen regt van beoordeeling, van uitspraak over eene zuiver geestelijke daad in den vertegenwoordiger des Konings erkennen wilde? Er is maar eene stelling, waardoor dat verklaarbaar wordt, namelijk deze: het opperbestuur der kolonien sluit ook de geestelijke oppermagt in, en het kerkelijk opperhoofd is, in Nederlandsch Indie, slechts een, ook in zijne geestelijke magtsoefening, aan den Gouverneur-Generaal ondergeschikt ambtenaar. Dat de heer Rochussen zich inderdaad met het geestelijk opperbestuur, met de geestelijke magtsoefening bekleed waant, blijkt uit de door Z. Exc. geaanteerde aanstelling der gesuspendeerde priesters «om de herderlijke belangen der roomsch-katholijke gemeenten tijdelijk waar te nemen.» Wij stappen over de opzinnige uitdrukking «herderlijke belangen der gemeente» in plaats van «geestelijke belangen», of «herderlijke zorgen voor de belangen», heen; het is genoeg, dat ten duidelijkste blijkt de aanmatiging van den heer Rochussen, om de herderlijke (geestelijke) magt tot waarneming der geestelijke belangen aan die heeren te verleenen.

De weigering van den Vicaris om over te leggen afschriften der acten van suspensie en der bevelen, aan de gesuspendeerde priesters gegeven, welke niet opvolging de aanleiding en grond tot die schorsing geweest zou zijn, wordt als misdrijf voorgesteld. Doch het eischen van die acten was eene daad van geestelijke magtsoefening, was een wettelijk tusschen beide treden in eene zuiver geestelijke zaak door den Gouverneur-Generaal; een gehoorzamen van den Vicaris aan dat bevel ware geweest een erkennen van geestelijke oppermagt in het wereldlijk bestuur; zoo iets kan of magt de Hoogw. heer Grooff niet doen, te minder om dat de Gouverneur-Generaal daarbij blieden hem door den Koning verleende magt te bevestigen en de beginselen ten aanzien van de geestelijke magt door den Koning erkend, met voeten te treden; er in de gevraagde stukken iets voor de afwijking of het welzijn van Indie schadelijks, of gevaarlijks voorkwam, dan kon de Gouverneur-Generaal die stukken bij hen zelfen, die Z. E. onder bescherming nam, magtig worden, en er bewijsstukken tegen den Vicaris van maken, voor den Geregelden der administratie benoemde bij de stukken niet, maar was de aanmatiging van de oppermagt genoegzaam. Van den Vicaris zelfen kon die die stukken niet anders vorderen, ten

aangematigde qualiteit van hoogw. geestelijk gezag, ten einde den inhoud die stukken te beoordeelen. En nu nog eens, zulk gezag bezit de Gouverneur-Generaal niet, en wordt hem door geenerlei Koninklijk besluit toegeschreven. Men is in Nederland zoo dwaas niet geweest, van te willen geven wat men zelf niet had.

Misschien zal iemand hier nog eene zwaarigheid vinden, in de uitdrukking, door den Gouverneur-Generaal gebruikt: «aan deze geestelijken gegevene bevelen, afgescheiden van de uitoefening van de godsdienst.» Men zou kunnen meenen, dat daaronder noodzakelijk verstaan moeten worden bevelen van geheel wereldlijken, burgerlijken aard. Doch men herinnere zich, dat geestelijken wat hun gedrag, wat hunne leefwijze betreft, ook buiten de uitoefening van de godsdienst, aan de kerkelijke wetten onderworpen zijn: iets dat ten aanzien der leeraren in alle kerkgenootschappen min of meer plaats heeft. Of zou men een predikant, b. v., overtuigd van overspel, in zijne bediening laten? En het verbod van overspel is toch inderdaad een verbod buiten de uitoefening van de godsdienst. Vele gedragsregelen, buiten de uitoefening van de godsdienst, bestaan voor de katholieke geestelijken, en verplichten hen, somtijds zelfs op straf van suspensie. Zoo mogen zij geene nering of bedrijf uitoefenen, geen handel drijven, geen hasard spelen, enz. enz. Hieruit begrijpt men, dat de Hoogw. Vicarius, buiten hetgeen de eigenlijk gezegde uitoefening van de godsdienst aangaat, nog veel aan zijne onderhoorige geestelijken te bevelen had, en wel zulke dingen die in het geheel niet van de competentie van Z. E. den Gouverneur-Generaal zijn, van welke bevelen dus ook de Vicarius aan Z. E. geene afschriften in te zenden had.

II. Eene andere beschuldiging tegen den Hoogw. Vicarius Apostolicus bestaat hierin, «dat hij te Soerabaja, den zich aldaar zonder bezwaar van 's lands schatkist bevindenden Roomsche-Katholijken priester B. Kerstens, en te Samarang den aldaar zijnden priester A. Heuvols, in stede van de eerwaarde heeren» (gesuspendeerde priesters) «Garstenstat en Grube met de pastorale jurisdictie of kerkemagt heeft belast; terwijl de weleerwaarde heer J. D. Escherich in plaats van den weleerwaarden heer J. A. van Dijk ad interim de functien van onderpastoor te Batavia gratis waarnam.» Hierdoor zou namelijk geschonden zijn «het Koninklijk besluit van 11 december, 1835, n. 88, volgens art. 12 en 13 van hetwelk aan de Roomsche-Katholieke geestelijken derzelver bepaalde standplaats of bestemming, eerst door het Indisch bestuur kan aangewezen worden, nadat zij als Roomsche-Katholieke geestelijken door den Koning benoemd zijn, om naar Indie te vertrekken.»

Het aangehaalde Koninklijk besluit heeft betrekking op de burgerlijke benoeming en plaatsing van geestelijken als pastoors en onderpastoors, gelijk wij die boven gekarakteriseerd hebben, namelijk als confererende den burgerlijk erkenden titel met de hierna verbandene burgerlijke regten en voordeelen; maar dat besluit staat geenszins in den weg aan het verblif van de geestelijke magtsoefening van andere geestelijken in de kolonien. Erkend is het, dat priesters op een anderen voet dan die van burgerlijk benoemden ambtenaar daar zijn en werken kunnen. Zij behoeven daartoe van de burgerlijke zijde een paspoort van het ministerie van Kolonien, en een verlof tot verblijf van het Indisch bestuur; van de kerkelijke zijde de magtiging der kerkelijke overheid. Het ministerie van Kolonien, bekend met hun oogmerk om in Indie geestelijke werkzaamheid te verrigten, heeft aan de eerw. heeren Kerstens, Heuvols, Escherich, als ook aan den eerw. heer J. van den Brand het vereischte paspoort verleend; het Indisch bestuur, inagelijks met het genoemde doel bekend, heeft het verlof tot verblijf aan die heeren gegeven; onder het oog van de burgerlijke zijde hebben zij onderscheidene geestelijke functien, zonder tegenpraak, geëffend; toen de Hoogw. Vicarius de burgerlijke plaatsing van twee hunner verzocht, werd hem geantwoord, dat deze, vermits hij het radikaal van ambtenaar- de koninklijke benoeming ontbrak, nu niet plaats kon hebben, doch geenerlei zwaarigheid werd tegen hun daarjaan, tegen hun dienst doen zonder burgerlijk geconfereerde qualiteit geopperd; zelfs was men overbodig in het aanfragen van het ontbrekend radikaal, en, in een particulier gesprek met den Vicarius, uitte de waarnemende Gouverneur-Generaal zijne meening, dat die heeren vrijelijk de geestelijke jurisdictie mochten oefenen, als ook de verzekering, dat de residenten hun behoorlijke bescherming zouden verleenen. Hoe kan dan de Hoogw. Vicarius

door die heeren geestelijke jurisdictie te laten oefenen zonder hun; in den zin van het koninklijk besluit, eene bepaalde standplaats of bestemming aan te wijzen, tegen dat besluit gehandeld hebben? De aanvraag om plaatsing aan het Indisch bestuur, was zij niet een eerbiedigen van dat besluit? En heeft de Vicarius Apostolicus ooit beweerd de burgerlijke benoeming te kunnen geven? Er is derhalve geen schijn van schending des besluits. In allen gevalle heeft Z. E. Erw., toen het Indisch bestuur, naar het schijnt zijn vroeger inzien van dit onderwerp verzakende, zich tegen de uitoefening der geestelijke jurisdictie door genoemde heeren verklaard, door geene daad de beslissing van dat bestuur wederstreefd, schoon hij meende tegen de nieuwe opvatting des bestuurs vertoogen te moeten indienen. Is dan een verschil van meening omtrent de uitlegging van een besluit eene misdaad? eene misdaad die met verbanning moet gestraft worden? En wanneer men zich voorloopig onthoudt van alle daden tegen de uitlegging door eene subalterne magt gegeven, en bij de hoogste magt die beschikking gaat vragen, welke men voor regtvaardig houdt, kan men dan als overtreder gestraft, als rustverstoorder gebannen worden? En zoo was de toestand der zaak; en in dien toestand staat de Gouverneur-Generaal, eeneu man gewelddadig te doen wegvoeren, die vroeger in eene qualiteit, gelijkende aan die welke hij nu bekleedde, zich bij de menschheid en bij het Vaderland hoogstverdienstelijk gemaakt had! die juist in eene onzer buitenlandsche bezittingen, in de kolonie Suriname, het belang van Nederland uitstekend help bevorderen!

Maar de Hoogw. heer Grooff wilde niet onvoorwaardelijke gehoorzaamheid beloven; het staatsbelang der Kolonie niet als hoogste wet erkennen. En wie zal hem dat als misdaad kunnen aanrekenen? Of is de Gouverneur-Generaal van Nederland Indië, is het opperbestuur der Kolonie boven het gevaar van dwaling verheven? Moet voor het staatsbelang der Kolonie het geweten zwijgen? En dat staatsbelang, zou het niet een ingebeeld belang kunnen zijn? En zou men dan om eene gril, om eene vergissing, om een scheef denkbeeld van een Gouverneur zijn geweten moeten verkrachten? Helas! als men op de uitzetting van den Vicarius let, dan ziet men wat al niet als staatsbelang der Kolonie kan gehouden, of althans voorgewend worden. Bij zulk beweren en zulk handelen, kan men niet anders meer zeggen, dan: de willekeur wordt tot oppersten regel, het belang tot hoogste zedenwet gemaakt.

III. Doch welke zijn nu de gruwzame vergripen van de vier priesters, die tegelijk met den Hoogw. Vicarius verbannen zijn? «Zij zijn bereid bevonden, om in het openbaar op te volgen de bevelen, hun door Zijn HoogEerwaarde in strijd met de verordeningen en buiten overleg van het Indisch bestuur gegeven.» bereid bevonden om op te volgen? Zijn ze deswegens onderzraagd? zijn ze gewaarschuwd? Is hun ooit eenige strydigheid van zoodanige bevelen onder het oog gebragt, zonder dat zij aan de wenken of bevelen van het gouvernement gehoorzaam hebben? Heeft misschien de Eerw. Heuvols Samarang, heeft Kerstens Soerabaja geweigerd te verlaten? Hebben ze zich in iets verzet? Indien men op al die vragen ontkennend moet antwoorden, gelijk inderdaad moet gebeuren, wat wordt er dan van de beschuldiging? Maar zoo er door den Hoogw. heer Grooff geene bevelen, met eenige kracht hebbende verordening strydend, gegeven en voorzeker niet volgehouden zijn, zou hij niet eens verzuimd heeft, waar het geboden was, met het bestuur te overleggen, gelijk wij meenen bewezen te hebben, wat naam moet men dan aan de beschuldiging en aan het vonnis geven? En dan de Eerw. heer van den Brand, die Batavia niet verlaten heeft, die weinig meer gedaan heeft dan de H. Mis te lezen in de Kerk, wat is toch in 's Hemels naam, wat is die misdaad, die hem eene verbanning op den hals gehaald heeft? Met evenveel grond als men het den Eerw. van den Brand tot overtreding aanreken, dat hij, zonder aanstelling van de Regering, de H. Mis heeft gelezen, kan men het der leeken tot overtreding aanrekenen, dat zij, zonder bijzondere toestemming der Regering naar de mis gaan. Men wete dan toch, dat het mis lezen geene daad van geestelijke jurisdictie is; dat het wel, gelijk iedere oefening van godsdienstige verplichting, aan de geestelijke jurisdictie der overheid is onderworpen, en daarom eenen priester ontzegd kan worden, maar dat er tot het lezen der H. Mis zelf geenerlei jurisdictie vereischt wordt; men wete dat het mis lezen eene

verplichting des priesters is, gelijk het ontzagen der H. Communie eene verplichting is van den leek. IV. Het gezegde achten wij genoegzaam om het publiek in staat te stellen tot een voorloopig oordeel over de gewelddadige wegvoering van den Hoogw. heer Vicarius Apostolicus en van de vier priesters die hem vergezeld hebben. Men kan nu toch met eenigen grond antwoorden op de vragen: zijn de gronden, waarop die gewelddadige wegvoering plaats heeft, inderdaad aanwezig? Bleef de Gouverneur-Generaal getrouw aan zijne verplichting om de Katholieke godsdienst, gelijk die der andere gezindten te beschermen? Verdienen de feiten, voor zoo ver ze waar zijn, de qualificatieën, die er aan gegeven worden? Zijn de, tegen den Hoogw. heer Grooff en de vier priesters ingebragte beschuldigingen van dien aard, (dat zij, hare waarheid verondersteld, eene gewelddadige wegvoering kunnen regtvaardigen? Het antwoord op die vragen kan niet onzeker meer zijn. Na dit antwoord is men echter nog niet te vreden; men zoekt naar de uitlegging van de gewelddad; de dwaling is zoo grof, dat men hare onbegrijpelijkheid in eene geheel bijzondere oorzaak zoekt. Wij hebben dienrangende nog een paar woorden te zeggen, die wel geene uitlegging zijn, maar die toch bij het zoeken naar de uitlegging tot aanwijzing kunnen strekken.

Een brief van den Eerw. heer J. A. van Dijk (een der gesuspendeerden) gedateerd Batavia 28 Januarij 1848, en in ons bezit, verklaart, dat hij J. A. van Dijk, Z. Exc. den Gouverneur-Generaal in herhaalde conferentien, heeft aangetoond, dat indien Z. Exc. niet wilde toegeven, de Roomsche-Katholijken dezer gewesten voor eenen geruimen tijd van de uitoefening hunner godsdienst zouden verstoken blijven, en dat Z. Exc. verplicht was deze zoowel als ieder andere christelijke gezindheid bescherming te verleenen. Van Dijk beweerde dus dat Z. Exc., krachtens zijne verplichting om de godsdienst te beschermen, toe moest geven, dat de vier priesters, die den Hoogw. Vicarius Apostolicus vergezelden, de geestelijke jurisdictie oefenden, aangezien anders de Katholijken, weggevoerd, de suspensie der pastoors van Samarang en Soerabaja, zonder godsdienstoefening zouden zijn. Dit bewering vindt in den heer van Dijk een goedkeuring van het bereid-zijn der vier gebannen priesters om de bevelen van den Vicarius op te volgen; een bereid-zijn om hem buiten overleg van het Indisch bestuur, door den Vicarius gegeven verbod (de suspensie) op te volgen, niet te erkennen in den Vicarius «van eene van het hoogste gezag in Nederland Indië afgescheidene en onafhankelijke» (niet gesuspendeerde) magt» en van dezer bevoegdheid «om volgens eigene beginselen en inzichten te handelen.» Ligt daarin niet «het aankleven der leerstellingen» door den Gouverneur-Generaal voor zoo verderfelijk gehouden; «dat het wortelschieten, veld winnen en uitbreiden derzelve... zoude kunnen leiden tot gevolgen, welke het de pligt der Regering is, door alle binnen haar bereik liggende middelen voor te komen?» Nu zal voorzeker de Eerw. heer van Dijk, als «uit wiens voortdurend verblijf dat wortelschieten, veldwinnen en uitbreiden mede voortvoert,» te gelijk met de vier andere priesters ook verbannen worden? Och neen, Z. E. Erw. mag blijven, niet alleen blijven, maar hem wordt door Z. Exc. opgedragen om te Soerabaja de herderlijke belangen der Roomsche Katholieke gemeente tijdelijk waar te nemen.» Dan ziet, de Eerw. heer van Dijk deelt geenszins de meening van den Gouverneur-Generaal, dat Z. Exc. bevoegd zoude zijn om zulke opdragten te doen. «Ik gaf Z. Exc. te kennen, (zoo schrijft hij), dat ik gesuspendeerd was en geen mis magt verrigten.» Ziet daar een benoemd ambtenaar, die den Gouverneur de magt ontzegd, welke deze zich toe-eigent; ziet daar dezelfde Eerw., welke de Hoogw. Vicarius Apostolicus bij Z. Exc. heeft volgehouden had; ziet daar een beperken van de gehoorzaamheid, dat in den Hoogw. heer Grooff zoo gewraakt wordt. Nu moet de vermetelheid zeker mede ter Kolonie uitgezet worden? Och neen: «Z. Exc. vroeg mij of mij dan alle uitoefening van dienst ontzegd was, waarop ik antwoordde, dat ik in tijd van nood alleen de stervenden kon bijstaan, kinderen die gevaarlijk ziek waren mocht doopen, christelijke onderwijzingen houden en nog eenige weinig bestridene verrigtingen. Z. Exc. droeg mij op, zooveel moest bij de R. K. gemeente te Soerabaja te plaatsen als ik niet mijn geweten kon overbrengen.» Daar neemt dan nu de Gouverneur-Generaal, in eigen persoon de beperking der gehoorzaamheid door het priesterlijk geweten aan, op hetzelfde oogenblik, waarop hij die beperking

den Hoogw. Bisschop Grooff tot misdaad aanreken. Wie kon dat uitleggen? Verpt dat niet enige dwisterheid over het verband tusshen de uitzetting van den Bisschop en zijn zogenamde leerstellingen? Wordt dat voorgewende verband daardoor niet min of meer onteker? Zouden de leerstellingen des Bisschops inderdaad wel zoo verderfelijk zijn? Zou de heer Rochussen die leerstellingen wel zoo heilig vreezen? Doch, zal een of ander denken, de Bisschop heeft den Paus ingeroepen en dezen alleen als regter over de zaak. De Paus, Rome!... dat is zeker verschrikkelijk; maar de eerw. van Dijk, de geauspenderde priester, schrijft: » De eene partij heeft reeds sedert lang naar de Paus geschreeven; welligt dat onze suspensie eerst een wettig gebaseerd, of wel andere geestelijken in onze plaats zullen worden gezonden.» (1) *Gartenstat* heeft ten minste tot deze benoeming van de suspensie, die buiten overleg van het Indisch bestuur uitgevaardigd was, geëerbiedigd; hij heeft haar niet aan den Gouverneur-Generaal, maar aan den Paus onderworpen, en ten dien einde naar Rome geschreeven en hem benoemen de Gouverneur-Generaal niet. Het is de vraag, welke der beide belangen te Batavia het zwaarste is, die suspensie « het staats- of koloniaal belang in geen onmiddellijk verband staan? » Dit moet in het oog van den Gouverneur-Generaal boven allen twijfel zijn. Maar wat is het daadwerkelijk inroepen van den Paus door *Gartenstat* geen hinderpaal voor zijne benoeming, terwijl het bewerken alleen van het regt dier inroeping in den Hoogw. *Picaris* een grond tot verhooring is? Al wederom wijkt hier het verband tusshen de uitzetting van den Bisschop en zijne leerstellingen onteker te worden. Op welke voelmen zich gedrongen eene hoogere uitlegging van de daad der verbanning te zoeken.

Maar als men nu, daarenboven, overweegt, dat het conflict (Alas! de taal wordt mis gebruikt), tusshen *Z. Exe.* en *Z. Hoogw.* ontstaan; bij het hoogste gezag in het Koninkrijk aangelegd was gemaakt; dat men het bladzijde gesaad (het *periculum in mora*) door *Z. Exe.* niet eens beweerd vindt; hoe zal men de onafhankelijke verdrijving van den Bisschop, zonder de toestemming van het moederland af te weeten kunnen verklaren? hoe zal men de overtuiging — slechts veertien dagen zijn toegestaan om het in order brengen der zaken, en eene stoomboot is te werk te stellen — maar spoedig van Java's kisten, weg te halen. — waarvan de geheele zaak de kenmerken draagt, kunnen uitleggen? Wie kan het begrijpen, tenzij hij iets tot nog toe onbekends in het hoofd, of in het hart, of in de ooren heeft, of in... van *Z. Exe.* den heer *Gartenstat* onderstelt? Wat dat iets zij, het is niet mogelijk te gissen. Het is niet wijze opgeven, en wij laten het aan de oordeelingen van anderen.

(1) Door het mededeelen dezer woorden, willen wij geen schijn van twijfel weeten, op het regtmatige der suspensie; geen schijn van twijfel oopen voor de geestesleerders. Zij hebben niet of kleine bezwaren, of zinnen wel om te laten, dat de canons en de canoniciteit gehoorzaamheid behielden.

RUSLAND.

PETERSBURG 24 maart. De Keizer is in den nacht van den 19 naar Moscou vertrokken, vergezeld van zijne adijanten graaf Orloff en Adlesberg.

DUITSCHLAND.

— Terwijl de revolutieaire dagbladen van Frankrijk de hevige aanvallen rigten tegen de hooge tusschenkomst, welke haags voor eene bloedige ramp, trachtte de poolische catholijken en priesters terug te houden met eenen opstand, welke niet dan nieuwe rampen over hun vaderland kon uitloeren; overdriven de protestantsche dagbladen in Duitschland het aandeel, dat de geestelijkheid in die noodlottige gebeurtenissen zou genomen hebben, en trachten daaruit de gewichtigste beschuldigingen tegen het catholicismus af te leiden. Met dit doel is men begonnen, de valsche tijding van het *gevangensbreken* des bisschops-suffragaan van Posen en Gnesen te verspreiden; met dezelfde trouwlooze bedoelingen darft de *Zwaabische Mercurius*, thans, ondanks de proclamatie, waarbij het bestuur van Krakau verklaarde, dat het hier niet de godsdienst maar de vrijheid en gelijkheid gold, volhouden, dat de poolische opstand niets

anders was dan eene gewapende vertooning van het Ultramontanismus en desselfs apostelen de Jesuiten.

De *Alg. Pruss. Zeit.* waardeert met meer regtvaardigheid en waarheid het gesrag der catholyke geestelijkheid in het groothertogdom Posen. Ziehier wat zij zegt:

» Uit al hetgeen onze dagbladen hebben bekend gemaakt betrekkelijk den loop der laatste poolische zamenzwering, volgt dat eenige leden der catholyke geestelijkheid daarin gewikkeld zijn, eenigen omdat zij er kennis van droegen, anderen omdat zij er deel aan genomen hebben. Otschoon hun getal, nog beperkt tot de eigenlijke poolische geestelijkheid, slechts zeer gering is geweest en hunne pogingen geenen noemenswaardigen uitslag hebben gehad, hebben de catholyke bisschoppen dier landstrecken zich niettemin beijverd, zoodra zij kennis van deze afwijkingen bekomen hadden, om hunne verontwaardiging nittedrukt over deze misdadige ondernemingen en, zelve hinnen eed van getrouwheid als onderdanen indachtig, de geestelijkheid den pligt onder het oog te brengen, om hunnen invloed op het catholyk volk aan te wenden met het doel eener onwankelbare getrouwheid aan den soeverein.

» Thans heeft het Opperhoofd der catholyke Kerk zich in dienzelfden zin verklaard bij eene breve, gerigt aan *Z. Hoogw. den bisschop van Culm.* De paus verklaart daarin, dat hij met eene diepe smart de tijding ontvangen heeft eener uitgebreide zamenzwering, in het oostelyk gedeelte der prussische monarchie beraamd, en legt de levendigste bezorgdheid aan den dag over de omstandigheid, dat de catholyke godsdienst tot voorwendsel gebruikt wordt voor de misleiding, welke men op gemoederen in het werk stelt, en dat eenige catholyke geestelijken, hunnen naam vergetende, zich zover hebben laten van den weg brengen van er deel aan te nemen. Dit stuk, voegt het prussisch blad er bij, afkomstig van het Opperhoofd der catholyke Kerk behoeft geen nadere verklaring; het kan zelfs bij de minst verlichtten, geenen twijfel overlaten omtrent het voorgeven van de zulken, die trachten den opstand te verbloemen en te regtvaardigen onder voorwendsel van krenking van de belangen der catholyken.»

De pastelyke breve waarvan hier de *Pruss. Zeit.* spreekt moet dezelfde zijn, welke ook aan den bisschop van Tarnow gerigt en reeds door ons aangehaald is. Wij zullen bij deze gelegenheid melden, dat de vertaling daarvan, door de *fransche bladen* naar de italiaansche vertaling van het dagblad van *Modena* geleverd, op vele plaatsen zeer onnaauwkeurig is. Aldus zegt, bijv. de Paus, dat hij met smart vernomen heeft dat eene zamenzwering beraamd wordt enz. enz., en de *fransche bladen* verhalen, dat men eene zamenzwering ondernomen heeft. Men zal ligt al het gewigt dezer onnaauwkeurigheid beseffen, hoe nietswaardig zij bij het eerste oogopslag moge voorkomen, wanneer men nagaat met hoeveel kwade trouw zekere dagbladen willen doen gelooven, dat de Paus zijnen brief aan den bisschop van Tarnow gerigt had nadat hij kennis had bekomen van de in Gallicie geplote moordenarijen.

— In strijd met de hoop, welke de poolische opstandelingen tot heden gekoesterd hadden, stemt Pruisen niet alleen toe in de uitlevering der Polen die russische of oostenrijksche onderdanen zijn, maar ook der Krakausche. Deze laatste zijn 690 in getal.

WBENEN 29 maart. De graaf de Fiquelmont, minister van binnenlandsche zaken is, met eene bijzondere zending naar Berlijn belast; men deukt dat dezelve met de poolische zaken in verband staan.

De voornaamste leden van den adel van Bakovine, met den niet vereenigden griekschen bisschop en den baron Johann de Moustazza aan het hoofd, hebben zich bij den gouverneur van den kreits Czernowitz verzet, om hem te verzekeren van hunne onwankelbare trouw jegens den Keizer en hunne bereidwilligheid zich alle opofferingen te getroosten, ter verdediging des vaderlands en handhaving der

rust en goede orde. De Keizer heeft hun zijne hooge tevredenheid doen bekend maken.

BEIJEREN. De steden Frankenthal en Landau hebben aan den Koning adressen gezonden om hem te smeeken haar van *kloosterlijke instellingen* bevrijd te houden. Daar het prinselyk huis van Wrede afkomstig is uit den Rijnpalts, die tot het koninkrijk Beijeren behoort, en vroeger, zoo men weet, door den vader van den tegenwoordigen prins was beheerd geworden, is het niet te verwonderen dat zijn geslacht en desselfs aanhangers eenen genoegzamen invloed bezitten, om senen stap te be werken, die, na alles geene bijzondere waarde heeft tegenover de eenparige uitdrukking der Beijersche bevolking ten voordeele der kloosterlijke instellingen.

PRUISSEN. De berlijnsche rongeanen hebben tweemaal eene algemeene vergadering gehouden. De laatste derzelve was de onstuimigste van al degenen, die tot heden plaats gehad hebben. De geldkwestien hebben veel tot de verwarring toegebracht; maar de hevigste beraadslagiogen werden veroorzaakt door Ronge en zijn laatste geschrift, getiteld: *Eene School*. In dat nieuw libel, leeraart de maar al te beruchte sectaris openlijk, dat de leer der erfzonde een afgrond van boosaardigheid is; dat men de kinderen niet moet onderwijzen in de leer van eenen God in drie personen, maar eenvoudig in die van eenen eenigen God, Schepper en Vader, zoo als de rede ons dien voorstelt; dat door het verhaal der wonderen van Christus God verlaagd, ja gefasterd wordt, en eindelijk dat de duitsche nutte groepen is om de zogenamde christelyke godsdienst in eene menschelyke godsdienst te veranderen. Nog heeft men zich in die vergadering verzet tegen de verzoening van Ronge met Czersky, die voormaals verklaard had dat hij een loochenaar des christendoms was. Niets kan vergeleken worden bij de buitensporigheden, welke over deze leerstellingen, in de vergadering hebben plaats gehad, en daarvoor uiteengaan veroorzaakt zonder nadere bepaling tot het hervatten der zelve.

ENGLAND

LONDEN, 3 april. Men beschonwt algemeen de ontbinding van het parlement als zeer aanstaande; de staat van verwarring, waarin de partijen zich bevinden, maakt deze maatregel noodzakelyk.

— Men meldt eene nieuwe bekeering, die namelijk van den heer O'Lear van Blackbog, die onlangs het protestantismus heeft afgezworen in de kapel van Widgap.

— Het catholyk instituut van Groot-Britannie, voorgezet door lord Schrewsbury en den heer Langdale, oud lid van het Parlement, stelt de lofwaardigste pogingen in het werk om over ganssch Engeland catholyke scholen op te rigten. Inschrijvingen zijn opengesteld met het bepaald doel om een fonds daartestellen, bestemd om in dit gewigtig onderwerp te voorzien. De corresponderende commissien wedijveren in pogingen om aan de catholyke bevolkingen de weldaad te verschaffen eener opvoeding, naar haar geloof ingerigt, en hebben reeds belangrijke geldelijke voordeelen gemaakt. De commissie van de stad York heeft aan het instituut eene som van 60 p. s. (f 720) doen geworden.

LONDEN 4 april. O'Connell heeft gisteren in het Lagerhuis eene merkwaardige redevoering gehouden, ter gelegenheid der tweede lezing van de bill tot bescherming der personen en goederen in Ierland. Deze bill is zeer vijandig aan het Iersche volk en wel ver van de gebreken van den tegenwoordigen toestand te verbeteren, zal zij dezelve waarschijnlijk nog verzwaren. O'Connell is daarover in wijdloopige ontwikkelingen gekomen en heeft zijnen tegenstand aan het ministerieel ontwerp met de beste gronden verdedigd. Eenige redenaars en vooral John Russell hebben hem ondersteund; het is echter te vreezen, dat de meerderheid der Kamer zich aan de zijde van sir Graham zal scharen.

SPANJE.

MADRID, 28 maart. De *Gaceta* van heden deelt enige regeringsacten mede, waarvan de hoofdzakelyke inhoud op het volgende nederkomt.

- 1°. Afschaffing der belasting op de huurwaarde, te rekenen van 1 april. 2°. Vermindering van de handels subsidie. 3°. bevel om de ontvangst der huurwaarde tot 1 april te bevorderen. 4°. nieuw bevel tot verending van het door den heer Mon bewerkte tarief naar de toldrecht, ten einde de tegen het oud ontwerp ingeleverde bezwaren te onderzoeken en verslag uit te brengen en eindelijk 5°. bevel aan al de Intendanten, om, eene maand lang, de mondelinge of schriftelyke bedenkingen,

door de fabriekanten in het midden gebragt, op te zamelen en aan de toldirectie op te zenden.

— 29. Heden is de raad der ministers weder vergaderd geweest, doch er is niets over uitgelekt. Men spreekt steeds van de mogelijkheid eener wijziging in het cabinet.

FRANKRIJK.

PARIJS, 4 april. Als zeker meldt men dat de algemeene verkiezingen vóór den 15^{den} juli zullen plaats hebben. De Kamer der Gedeputeerden zal hare werkzaamheden den 28 mei, die der Pairs den 10 juni geëindigd hebben, de zitting zal den volgenden dag gesloten en de Kamer onmiddellijk na het besluit der sluiting ontbonden worden. De algemeene verkiezingen zullen waarschijnlijk op zaterdag den 11 juli plaats hebben.

PARIJS 5 april. Gisteren middag ten 5 ure is een spaansch koerier aan de Tuilerien aangekomen, ten half acht is de ministerraad in het cabinet des konings vergaderd.

— Men meldt als zeker dat ten gevolge eener overeenkomst tusschen den R. Stoel en het Oostenrijks gouvernement, troepen van laatstgemelde naar de Legatien zullen gezonden worden.

BELGIË.

BRUSSEL 6 april. De heer van de Weyer staat op het punt om naar Londen te vertrekken, ten einde aldaar zijne plaats als afgezant van Koning Leopold weder in te nemen. De Koning heeft, naar men zegt, het ook in die betrekking gevraagd ontslag niet aangenomen, zijne weigering onder anderen grondende op de gevoelens der koningin van Engeland jegens dien staatsman.

— Men verzekert dat de heer Mercier, morgen naar 's Gravenhage zal vertrekken.

NEDERLAND.

Tegen over de aanbiedingen van f 500, f 1000, f 2000 enz. in ons land zoo vaak voorkomende en schaamteloos in het openbaar gedaan, stellen wij het volgend voor, deze dagen door de regtbank van correctionele politie te Parijs gewezen.

» Aangezien het bewezen is dat de heer Cerclet, *maitre des requêtes* bij den Raad van State, en rapporteur in eene zaak, waarbij Michel Perret belanghebbende was, onder ouvert eene som van 5000 franken ontvangen heeft met eenen brief geteekend Perzet, waarbij hem eene tweede som beloofd werd.

» Aangezien het doel van den beklagde was, om van den heer Cerclet een gunstig rapport te verkrijgen; maar daar de gift is geweigerd geworden, het thans slechts eene eenvoudige overtreiding (poging tot omkoop) geldt.

» Veroordeelt Michel Perret tot drie maanden gevangenis en eene boete van 300 franken, beveelt de verbeurtenverklaring, ten voordeele der liefdegestichten, der 5000 franken, welke ter griffie nedergelegd zijn.

— Te Engelen is, niet ver van de R. K. kerk deze dagen aangekomen een zalm, wegende 24 ponden. Dezelve is verkocht geworden voor f 16.

N.B. Dit bericht is wel niet zoo belangrijk als van den te Delfzijl aangespoelden walvisch, maar heeft het voorrecht van geen puff te zijn.

's HAGE, 6 april. Men verneemt dat de zaak van den heer van Hulst, in de vervolging tegen den *Smeltwagen*, voor den Hoogen Raad zal behandeld worden op den 20 dezer; rapporteur in die zaak is mr. de Grove; het publiek ministerie zal daarbij vervuld worden door den advocaat-generaal Mr. de Keth.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van 6 April.

De centrale afdeling heeft haar algemeen verslag uitgebragt over het ontwerp nopens de burgerlijke pensioenen. De discussie daarover is bepaald op Woensdag aanstaande. Daarna worden de beraadslagingen geopend over het ontwerp tot opheffing van het fonds voor de nationale nijverheid.

De heeren van Panhuys, Hoffman en van Twist, hebben niet de opheffing zelve maar de wijze derzelve in verband tot de wet op de rekenkamer, bestreden. De heer Hoffman zal zijne stem van den verderen loop der discussie diên afhangen.

Na eene beantwoording der gemaakte bedenkingen door Z. Exc. den minister van binnenlandsche zaken ad interim, wordt het wetsontwerp tot opheffing van het fonds der nationale nijverheid aangenomen met 51 tegen 3 stemmen. Tegen hebben gestemd de heeren Hoffman, van Haersolte en van Panhuys.

Daarna worden de beraadslagingen geopend over het wets-ontwerp omtrent de voortzetting van den

weg van 's Bosch naar Culemborg. De heeren de Jong, Enschedé, Mutsaers en Gevers, hebben de voordragt verdedigd uit een oogpunt van billijkheid, nuttigheid, noodzakelijkheid, vermeerdering van welvaart en strategisch belang.

De heeren Boreel en Nederburgh, wenschen de uitgaven voor dat werk niet door de schatkist te doen dragen, vooral ook, nadat, wat het strategisch oogpunt betreft, het departement van oorlog een derde van onze begrooting verslindt.

De heer Schooneveld is aan het woord en zal de voordragt aannemen.

De heer de Man spreekt medé ten voordeele van het ontwerp.

De heer Luzac betwijfelt of het op den oogenblik wel zaak is om eene zoo belangrijke uitgave vast te stellen; hij is het eens over het nut van den weg.

De heer van Dam van Isselt verdedigt het ontwerp, en uit een oogpunt van bevordering van algemeene welvaart en uit het oogpunt van strategisch nut.

De heer Scheers van Harencarspel spreekt medé ten gunste der voordragt.

De beraadslagingen worden geschorst tot heden avond ten half acht ure.

Avondzitting van den 6 April.

In die zitting hebben nog het woord gevoerd de heeren van Twist en van Goltstein tegen en de heeren van Rosenthal, Kniphorst, van Heloma en Luyben vóór het ontwerp verklaard.

De heer Luybeu vroeg, of Noord Brabant dan altijd zoo stiefmoederlijk moest bedeed worden. Hij vroeg, of dit de belooning is voor deszelfs gulle toestemming in alles wat grootsch en goed is in andere provincien. Men denke aan de droogmaking van het Haarlemmermeer; aan de wegen in Vriesland; enz., en dan beslisse men, of men aan Noord-Brabant ook niet iets als vergelding mag gunnen. De weg van Utrecht naar 's Bosch is onmisbaar. Dit is zooduidelijk, dat het geen verder betoog behoeft.

Nadat de ministers van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog de voordragt verdedigd hadden, is dezelve AANGENOMEN met 40 tegen 15 stemmen.

De vergadering wordt vervolgens gescheiden.

Morgen ochtend ten 10 ure zal de commissie tot de verzoekschriften vergaderen; ten 11 ure zullen al de afdelingen onderzoeken het ontwerp tot regeling der uitgaven van de landsdrukkerij, en zullen zij tevens nader overwegen het ontwerp wegens de voorwaardelijke verhooging van regten; en ten 2 ure zal de centrale afdeling bijeenkomen over het eerste boek van het wethoek van strafregt.

Dingsdag 7 April.

Heden morgen ten 10 ure is de commissie tot de verzoekschriften van de Tweede Kamer der Staten-Generaal vergaderd; ten 11 ure hebben al de Afdelingen onderzocht het ontwerp tot regeling der uitgaven van de landsdrukkerij, en hebben zij tevens nader overwogen het ontwerp wegens de voorwaardelijke verhooging van regten; ten 2 ure zal de Centrale Afdeling bijeenkomen over het eerste boek van het wethoek van strafregt.

LATERE BERIGTEN.

Uit Rome schrijft men dat het gouvernement voornemens zou zijn om naar de provincien te zenden eene commissie van onderscheidene leden, om naar de door de bewoners voorgestelde grieven onderzoek te doen en daarnaar de beraamde hervorming te regelen.

Een koerier uit Napels alhier aangekomen heeft de tijding aangebragt dat de Keizerin van Rusland door eene vrij heilige koorts was aangelast geworden, zoodat hare reis uitgesteld was. Deze zal wellicht niet eerder dan in de maand mei plaats hebben.

TE KOOP OF TE HUUR.

een welingerigt, en zeer goed onderhouden
HEEREN HUIS,

aan een ruime Plein, in de Stad *Tilburg* gelegen, hebbende, beneden, vijf **KAMERS**, **KEUKEN**, **MANGELKAMER**, **WASCHHUIS**, **KOETSHUIS** en **STAL** voor twee **PAARDEN**, boven vijf **KAMERS** en eene **PROVISIEKAMER**, verder is het voorzien van een **HOUT**- en een **DROOGZOLDER**, twee **KELDERS**, twee **POMPEN**, en een **REGENBAK**, en eindelijk van eene ruime **PLAATS** en een grooten **TUIN**, aan welks einde, op eene hoogte, een bijzonder schoone en ruime **KOEPSEL** staat. Nadere inlichtingen zijn te bekomen op franco brieven, onder de letters **A. O. Z.** aan het Postkantoor te *Tilburg*.

* * Een sedert Jaren, in eene der voornaamste fabriekplaatsen van Noord-Brabant gevestigde **Fabriekant** in **KATOENEN** en **MANUFACTUREN**, wenschte tot uitbreiding der zaak een **Associé** kunnende 4 à 5 mille daartoe bijdragen. Iemand hierop reflecteerende gelieve zich met franco brieven te adresseeren onder letter **M** aan den uitgever van den *Noord-Brabander* te 's Bosch.

Openbare Verkoopng

VAN EENEN

AANZIENLIJKEN INBOEDEL,

ORANGERIE-GEWASSEN

EN

ANDERE GOEDEREN.

De Notaris **KAN, RIET**, residerende te *Deurne* zal op den Huijsse genaamd de *Ha zeldonk* onder *Vlierden*, op Dingsdag, ~~Woensdag~~ en Donderdag den 21e, 22e en 23e April 1846, telkens des morgens om negen uren te beginnen, aan de meestbiedenden om kontant geld **VERKOOPEN**:

Eenen **AANZIENLIJKEN INBOEDEL**, bestaande in **KABINETTEN**, **KASTEN**, **SECRETARE**, **BUREAU**, **LATAFELS**, eene groote partij **STOFFEN** met **PAARDENWAREN** en **TRIJPEN ZITTINGEN**, **CANAPÉ'S**, **RONDE- en** **andere TAFELS**, **SPEEL- en BEDDETAFELTJES**, **LEDIKANTEN** met **BEHANGSELS**, **MEUBEL** en **GLASGORDIJNEN**, **BEDDEN**, **MAFASSEN**, **DEKENS**, **TAFEL** en **BEDDEN-LINNEN** en **ELINE PLATEN ACHTER GLAS**, **SPIEGELS**, **ENGEELSCH LAMPEN**, **CRISTAL**, **GLAS**, **PORCELEIN**, **GLAS- en AARDWERK** een groote partij **KOPER-**, **TIN-**, **BLIK-** en **IJZERWERK**, drie dubbele **JAGTGEWEEREN**, twee **KLOKKEN**, een **MANGEL**, **PERS**, een **KOOK-** en andere **KACHGELS**, een ligte en zeer gemakkelijke **CALÈCHE**, een **BOLDERWAGEN** en **PAARDENTRUCKEN**, drie **KOEJEN**, eene partij **HOOL**, **STROO** en **AARDAPPELS**, eene groote partij ruw bewerkte **DENNEBARKEN**, bestaande in **BALKEN**, **GORDINGEN**, **RIBBEN** en **ANDER GERIEF**, alsmede een partij **DENNEN**, **PULIEREN** en **EIKEN PLANKEN** en **BRANDHOUT**. Voorts eene groote partij **ORANGERIE** gewassen, bestaande in onderscheidene bijzonder groote, **ORANGE-CITROEN LAURIER**, **GRANAAT-MYRTHE** **LOURUSTINUS-** en **OLEANDER-BOOMEN** en andere bloemgewassen.

Zullende de Meubelen des *Dingsdags*, de *Orangerie* gewassen des *Woensdags*, en de *Koeijen* en het *Hout* des *Donderdags* verkocht worden; zijnde inmiddels voor een ieder te zien van den 14 tot en met den 16 April 1846.

Graanmarkt

van 's **HERTOGBANBOSCH**,

Maandag en Dingsdag 6 en 7 April.

ROGGE: f 6.75 à f 7.85 f 8.35.

BOEKWEIT: f 7.50 f 8.00 a f 8.50.

HAVER f 3.00 f 3.50.

RIJNDHOVEN, den 7 April 1846.

De prijzen der Graanen zijn heden als volgt:

Een Nederlandsch Mud Rogge.	f 8.04.
— — — Boekweit.	f 7.80.
— — — Haver.	f 3.00.
— — — Pond Rogge.	f 8.11.
— — — — —	f 0.78.

AMSTERDAM, 6 April.

Tarwe in een doer: 129 p. b. Fools: f 335, 340; 124 p. p. n. Vries. f 258, 264. Zaan. Rogge stil; 120 p. Flossa f 248. Garst iets lager. Haven; 112 p. j. Deonche f 155. Haver zonder last.
Koolzaad op 9 April 64 p. Sept. en Oct. 54 p.

Beurs van Amsterdam

Maandag 6 April ten vier ure.
21 p. Ct. 60, 1. Nieuwe Cert. 134 p. Ct. 73, Ditto Cert. 4 p. Ct. 95, 1. Handelw. 163, 1. Ardoins 510 p. st. 19, 1. Bilo Coupons 20. Spanje Binn. 3 p. Ct. 30, 1. Port. 1. Lond. 3 p. Ct. 60. Ditto 4 p. Ct. 58, 1. Oude Russen 4 p. Ct. 30. Do. Stieglitz en Co. 89.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY te 's Bosch.